

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
PLENUL

HOTĂRÂRE nr. 1750

din 08 Octombrie 2009

Prin cererea înregistrată la Consiliului Superior al Magistraturii sub nr. 2579/IJ/2185/SIJ/2009, Asociația Magistraților din România, Uniunea Judecătorilor din România, Rețeaua Națională a Adunărilor Generale ale Instanțelor Judecătorești și Asociația Procurorilor din România, constituite în Forumul Asociațiilor pentru o Magistratură Europeană din România, au solicitat, în temeiul dispozițiilor art. 133 alin. (1) din Constituția României, apărarea independenței justiției, afirmând existența pericolului public creat prin incitarea la violență împotriva corpului de magistrați de către Mircea Marian, autorul articolului „Un pistol la tâmpla judecătorilor”, publicat în ziarul Evenimentul Zilei, ediția din data de 12 septembrie 2009.

În cuprinsul solicitării s-a menționat că atât titlul, cât și conținutul articolului cuprind o serie de aprecieri și îndemnuri care incită la violență extremă față de corpul magistraților, aflați în prezent într-o acțiune de protest care are ca finalitate realizarea efectivității statutului instituțional oferit de către Constituție și de către celelalte documente internaționale la care România este parte, puterii judecătorești și realizarea plenară a dreptului de acces la un tribunal al cetățeanului.

Exemplificându-se afirmațiile inserate în cuprinsul articolului, s-a apreciat că prin instigarea la violență extremă, la dezordine socială, magistrații sunt indicați drept ținte ale

unei epurări totale, articolul fiind de natură a amenința însăși ordinea constituțională datorită stării de pericol pe care o creează invitația publică, fiind de natură a destabiliza ordinea de drept prin mijloace violente, terifiante, incompatibile cu valorile democratice, motiv pentru care se impune intervenția Consiliului Superior al Magistraturii pentru a stopa, prin modalitățile permise de lege și Constituție, propagarea unei astfel de atitudini și a prezerva independența corpului de magistrați care nu trebuie să fie expuși niciunei stări de pericol sau amenințare cu violența de orice natură ar fi ea.

Analizând conținutul articolului de presă în discuție în raport de rezultatul verificărilor efectuate de Inspekția Judiciară, atât din perspectiva compatibilității cu libertatea de exprimare prin presă, cât și a actelor care afectează independența justiției, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii reține următoarele:

În cuprinsul articolului de presă invocat în cererea de apărare independenței sistemului judiciar, cu titlul „Un pistol la tâmpla judecătorilor”, autorul a făcut mai multe afirmații, respectiv: „Justiția trebuie democratizată și curățată cu pistolul la tâmplă, așa cum a procedat generalul MacArthur în Japonia de după cel de-al doilea război mondial”; „Tentativa de a-i lăsa pe magistrați să se administreze și de a-și curăța singuri mizeria din interiorul breslei a eșuat. Dimpotrivă, acești oameni au abuzat dincolo de limita suportabilului de independența și de puterea pe care au primit-o în 2004”; „Peste trei milioane de justițiabili sunt ținuți ostatici de către magistrații angrenați într-o bătălie pentru putere și de bani... pentru putere, în primul rând pentru că au obținut deja de la guvern, prin șantaj, cam tot ceea ce își doreau în materie de salarii. Magistrații caută un pretext pentru a-și continua protestul și pretind că ar fi preocupați de soarta tuturor bugetarilor”; „În realitate, greva (ilegală dar cine să constate acest lucru) este rezultatul unei competiții în interiorul corpului judecătorilor și procurorilor. Diverși lideri sindicali ai breslei – în frunte cu pantagruelica doamnă Pivniceru – sunt în competiție pentru un loc în Consiliul Superior al Magistraturii sau la Înalta Curte. Dar niciodată, în campaniile electorale pe care le-am urmărit, nu am văzut o competiție atât de murdară.”; „Alegătorii – judecători și procurori – sunt momiți cu bani și influență. Publicul spectator este mințit cu cea mai mare nerușinare și i se transmite că bătălia se poartă numai și numai pentru nobilele principii ale independenței justiției.”; „Puterile executive și legislative sunt

șantajate cu boicotarea alegerilor prezidențiale.”; „Justițiabilii au observat decizii contradictorii de la un tribunal la altul deși cazurile erau cât se poate de asemănătoare. Sentințele blânde au fost pentru corupți. Iar procesele s-au judecat cu celeritate atunci când magistrații s-au adresat magistraților pentru a decide dacă tagma lor merită tot felul de sporuri și de creșteri salariale.”; „Acest protest este punctul culminant al unei lungi serii de abuzuri și obrăznicii.”; „Soluția ar fi ca legislativul și executivul să se alieze și să suspende temporar, o parte din libertățile de care beneficiază justiția. Să reintroducă pentru doi, trei, patru ani un control asupra sistemului și să înceapă un proces de epurare al coruptei caste a magistraților. Să democratizeze și să curețe justiția cu pistolul la tâmplă, exact așa cum a procedat generalul MacArthur în Japonia de după cel de-al Doilea Război Mondial.”; „... milițienii și securiștii care au absolvit Dreptul la școala de bătaie de la Băneasa”; „Dar ar trebui ca acești oameni să audă zgomotul armei încărcate lângă tâmpla lor, pentru că se pare că nimic altceva nu-i poate opri să sfideze zilnic societatea românească.”

Analiza acestor afirmații din perspectiva compatibilității cu libertatea de exprimare prin presă, în condițiile în care modalitatea de exprimare s-a concretizat într-un editorial publicat în cotidianul național Evenimentul Zilei, nu poate fi disociată de particularitățile specifice ale acestei libertăți care constituie unul din fundamentele unei societăți democratice, una dintre condițiile primordiale ale progresului ei și ale dezvoltării oricărei persoane, iar cerințele pluralismului sau ale toleranței impun aplicarea articolului 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului nu numai informațiilor sau ideilor care sunt primite favorabil sau care sunt privite ca inofensive sau indiferente, ci și acelor care offensează, șochează sau îngrijorează statul sau o parte a populației.

Cu atât mai mult cu cât din perspectiva modalității de exprimare a jurnalistului, majoritatea aspectelor prezentate se circumscriu ca tipologie, după distincția realizată atât în jurisprudența instanței de contencios european a drepturilor omului cât și în Rezoluția nr. 1003(1993) privind etica jurnalistului, în categoria opiniilor, respectiv a judecăților de valoare, care permit o doză de exagerare sau chiar provocare, care „nu se pretează la demonstrarea exactității lor; mai mult, a pretinde o asemenea demonstrație înseamnă a

aduce atingere înseși libertății de opinie, element fundamental al dreptului garantat de art. 10 din Convenție”.

Totodată, recunoașterea rolului esențial al presei într-o societate democratică are ca scop comunicarea, dar și dreptul cetățeanului de a fi informat corect și onest, fapt care presupune implicit și respectarea datoriilor și responsabilităților proprii ale jurnalistului, astfel că în exercitarea atribuțiilor ei, presa nu trebuie să depășească anumite limite, care vizează în special reputația și drepturile celorlalți.

Așadar, libertatea de exprimare prin presă prezintă particularități constând în subordonarea acestei garanții condiției bunei-credințe, având semnificația de „onestitate intelectuală, în așa fel încât să ofere informații exacte și demne de crezare în respectul deontologiei profesionale specifice jurnaliștilor”, „fundamentată pe o bază factuală suficientă”.

Or această condiție a bunei-credințe, precum și cerința existenței unei baze factuale subzistă atât în situația difuzării unor informații cât și în cazul exprimării unor judecăți de valoare, oricare dintre aceste două forme ale libertății de exprimare prin presă derivând din dreptul cetățeanului de a fi informat onest, precum și din necesitatea respectării demnității și reputației celorlalți.

Pornind de la distincția realizată de instanța de contencios european a drepturilor omului între formularea unei judecăți de valoare în legătură cu un anumit fapt social și cu relatarea unor activități umane sau a unor circumstanțe, respectiv fapte care au loc în viața cotidiană, se constată că aspectele inserate în cuprinsul articolului se doresc a fi în majoritatea lor opinii, care se pretind a fi „judecăți de valoare” la adresa sistemului judiciar, fără însă a fi excluse elemente care reprezintă fapte, respectiv acuzații care se raportează la fapte susceptibile a fi verificate și cu referire la care s-a omis derularea acestei proceduri de esența deontologiei profesiei de jurnalist.

Astfel, în categoria aspectelor reprezentând informații se circumscriu afirmațiile jurnalistului privind contextul care a determinat inițierea și continuarea protestelor, respectiv susținerea conform căreia această situație este „rezultatul unei competiții în interiorul corpului judecătorilor și procurorilor”, că „diverși lideri sindicali ai breslei – în frunte cu pantagruelica doamnă Pivniceru – sunt în competiție pentru un loc în Consiliul

Superior al Magistraturii sau la Înalta Curte”, că „alegătorii – judecătorii și procurorii sunt momiți cu bani și influență”, iar „publicul spectator este mințit cu cea mai mare nerușinare și i se transmite că bătaia se poartă numai și numai pentru nobilele principii ale justiției”.

În această categorie se înscriu, de asemenea, și afirmațiile vizând „pronunțarea unei decizii contradictorii de la un tribunal la altul, deși cazurile erau cât se poate de asemănătoare”, „sentințele blânde au fost pentru corupți”, „procesele s-au judecat cu celeritate atunci când magistrații sau adresat magistraților pentru a decide dacă tagma lor merită tot felul de sporuri și drepturi salariale”.

Se constată faptul că, din această perspectivă, autorul articolului a omis a analiza contextul care a determinat inițierea și continuarea protestelor, a identifica deciziile contradictorii și sentințele la care face referire, urmărind prin această omisiune să culpabilizeze întregul sistem judiciar, contrar principiilor deontologice ce trebuie respectate de ziaștii în întreaga Europă, afirmate de Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei prin Rezoluția nr. 1003/1993 privind etica ziaristică, preluate și în art.1-3 și 5 din Codul deontologic al ziaristului, conform cărora acesta are obligația de a relata adevărul, în virtutea dreptului constituțional al publicului de a fi informat corect, obligația de a da publicității exclusiv informațiile de a cărui veridicitate este sigur, fiind în același timp instituită interdicția de a prezenta opiniile sale drept fapte, precum și cerința ca știrea de presă să fie exactă, obiectivă și să nu conțină păreri personale.

Or cu referire la faptele menționate de jurnalist în cuprinsul articolului s-a constatat nerespectarea acestor norme elementare, în condițiile în care nu s-au verificat argumentele judecătorilor și procurorilor invocate în derularea formei de protest, nu au fost enunțate motivele care condus la concluzia enunțată de jurnalist privind lipsa de veridicitate a revendicărilor formulate de magistrați, nu au fost exemplificate „deciziile contradictorii”, „sentințele blânde pentru corupți”, deși se referă la fapte a căror materialitate poate fi probată, fapt care este de natură a crea un grav prejudiciu de imagine justiției.

Inexistența unei baze factuale cu referire la aceste acuzații rezultă de altfel din însăși conținutul Protestului, adoptat de Asociația Magistraților din România, Uniunea

judecătorilor din România, Rețeaua națională a Adunărilor Generale ale Instanțelor Judecătorești și Asociația Procurorilor din România, constituite în Forumul Asociațiilor pentru o Magistratură Europeană din România, document făcut public care sesiza încălcarea gravă a principiului separației și echilibrului puterilor în stat ca urmare a modificării statutului judecătorilor și procurorilor prin dispoziții inferioare ca forță juridică legii organice, procedeu inadmisibil într-un stat care proclamă preeminența dreptului; golirea de conținut juridic a dispozițiilor legale care prevăd necesitatea avizului obligatoriu al Consiliului Superior al Magistraturii pentru adoptarea unor legi, potrivit art. 32 din Legea nr. 317/2004; încălcarea gravă a principiului independenței puterii judecătorești prin imposibilitatea obiectivă de a se asigura dreptul de acces în mod plener la un tribunal, urmare a subfinanțării, cu consecința pierderii încrederii publicului în sistemul judiciar; prin suspendarea periodică a dispozițiilor legale care prevăd trecerea bugetului instanțelor judecătorești în administrația Înaltei Curți de Casație și Justiție cu consecința rămânerii la discreția executivului în contrast cu nevoile minimale ale desfășurării normale ale activității în sistem; prin încălcarea independenței economice a magistraților, obligați să-și justifice existența în statul român, contestați ca funcțiune și responsabilitate în stat, acuzați în mod nefondat de către executiv de incompetență ori de corupție, contrar dispozițiilor europene care obligă statul român să asigure încrederea populației în sistemul judiciar și să nu îl submineze; prin declarații publice de imputare a independenței puterii judecătorești nesupusă puterii executive ori politicului, în flagrantă contradicție cu principiile statului de drept; nerespectarea hotărârilor judecătorești prin neplata drepturilor salariale a judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție de peste trei luni, ingerința gravă în drepturile salariale ale celorlalți magistrați cărora li s-a redus salariul legal; încălcarea deliberată a Recomandării nr.(86)12 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei cu privire la încărcarea excesivă a activității instanțelor; atingerea gravă a independenței puterii judecătorești prin expunerea magistraților la imposibilitatea obiectivă de a-și exercita funcțiunea jurisdicțională cu care au fost învestiți și afectarea exercițiului dreptului de acces al cetățeanului în substanța lui, aspecte care nu pot fi circumscrise sferei de informații prezentate de jurnalist în cuprinsul articolului în discuție.

De altfel, scopul revendicărilor enunțat în cuprinsul Protestului vizează promovarea independenței justiției care constituie un drept fundamental al cetățeanului, astfel că informația transmisă de autorul articolului vizând interesele particulare ale reprezentanților acestora, constând în alegerea în Consiliul Superior al Magistraturii sau ocuparea unei funcții de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție este total lipsită de fundament, convertind un demers general în interese particulare și subordonând o decizie colectivă unei decizii particulare.

Analiza condițiilor de fond și de formă în care s-a inițiat și derulat această formă de manifestare exclude orice posibilitate de natura celei prezentate în cuprinsul articolului, iar omisiunea jurnalistului de a face referire și la aceste aspecte demonstrează că scopul comunicării realizate de acesta, prin refuzul unei abordări integrale și complete a protestului magistraților, rezidă tocmai în denaturarea informației cu privire la un fapt de actualitate. Or o asemenea abordare este contrară normelor inserate la punctele 4 și 7 din Rezoluția 1003 , care impun, din perspectiva eticii jurnalistice, ca „difuzarea știrilor să fie bazată pe adevăr, asigurată prin mijloace adecvate de verificare și demonstrare și pe imparțialitate în prezentare, descriere și narare”, respectiv că „funcția presei este una de mediere, oferind un serviciu de informare, iar drepturile acesteia legate de libertatea informației depinde de destinarii acesteia, cetățenii”, „deținătorul dreptului este cetățeanul, care mai are și dreptul de a cere ca informația oferită de jurnaliști să fie veridică în cazul știrilor”.

A transmite deținătorului dreptului la informație, respectiv cetățeanului, știrea conform căreia protestul magistraților este rezultatul unei competiții în cadrul căreia reprezentanții acestora urmăresc obținerea unui loc în Consiliul Superior al Magistraturii sau la Înalta Curte de Casație și Justiție, în condițiile în care declanșarea și respectiv continuarea acestuia a fost decisă în adunările generale constituite în condițiile reglementate de Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, demonstrează faptul că informația transmisă nu este bazată pe adevăr, nu a fost fundamentată pe mijloace adecvate de verificare și nu respectă cerința imparțialității.

De asemenea, și referirea la „diverși lideri sindicali ai breslei” are drept scop minimalizarea motivației demersului, denaturarea informației reale privind existența unei

baze decizionale pentru demararea acestuia, fiind folosită de jurnalist drept argument în susținerea tezei conform căreia protestul magistraților este rezultatul unei competiții în cadrul căreia reprezentanții acestora urmăresc obținerea unui loc în Consiliul Superior al Magistraturii sau la Înalta Curte de Casație și Justiție, deși un minim demers în sensul verificării cadrului formal în care s-a derulat această procedură era de natură a infirma o asemenea susținere.

Plenul apreciază că acest fapt este de natură a încălca nu doar dreptul cetățeanului la o informație corectă și veridică, ci și credibilitatea și prestigiul tuturor magistraților întrucât prin formularea acestor acuzații se acreditează ideea sugestibilității acestora, lipsei de rezistență împotriva unor presiuni sau chiar manipulări, fapt incompatibil cu deontologia profesiei de magistrat, care presupune prin natura sa, „obligația de a decide în mod obiectiv, liberi de orice influențe”, „obligația de imparțialitate” și respectiv obligația „de a nu da curs presiunilor și influențelor de orice natură”, conform imperativelor conținute în art. 3 și respectiv 9 din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor.

De aceea, Plenul apreciază că aceste acuzații aduc atingere nu doar independenței funcționale a judecătorilor, după distincția operată în Expunerea de motive la Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, ci și independenței personale, prin contestarea acelor capacități și respectiv calități ale judecătorului și procurorului, indispensabile pentru exercitarea funcției și care prezintă o relevanță majoră din perspectiva noțiunii de independență, în raport de cerința aparenței presupusă de acest concept.

Situația este similară și cu referire la acuzațiile privind pronunțarea unor „decizii contradictorii”, respectiv a unor „sentințe blânde pentru infracțiunile de corupție”, prin generalizări lipsite de documentare și verificare, lipsite de fundament și care, în cele din urmă, contestă finalitatea actului de justiție, afirmând ineficiența acestuia.

Toate aceste omisiuni, respectiv refuzul de a se sprijini pe fapte concrete, de a verifica aspectele semnalate, din perspectiva opiniilor exprimate de ziarist cu referire la sistemul judiciar în ansamblu, demonstrează că jurnalistul a derulat un proces de intenție magistraților, care nu are nici o legătură cu interesul de a informa publicul.

O altă categorie de afirmații susceptibile a fi circumscrise unor „judecăți de valoare” exprimând opinia jurnalistului cu privire la corpul magistraților în ansamblu le cuprinde pe cele vizând „tentativa de a-i lăsa pe magistrați de a-și curăța singuri mizeria din interiorul breslei a eșuat”, „acești oameni au abuzat dincolo de limita suportabilului de independență și de puterea pe care au primit-o în anul 2004”, „peste trei milioane de justițiabili sunt ținuti ostatici de către magistrați antrenati într-o bătălie pentru putere și bani”, „au obținut deja de la guvern, prin șantaj cam tot ceea ce își doreau în materie de salarii”, „puterile legislative și executive sunt șantajate cu boicotarea alegerilor prezidențiale”, precum și referirile la această categorie ca fiind „milițieni și securiști care au absolvit Dreptul la școala de bătaie de la Băneasa”.

Chiar dacă prin însăși natura lor, „judecățile de valoare” nu se pretează la demonstrarea exactității lor, iar a pretinde o asemenea demonstrație înseamnă a aduce atingere însăși libertății de opinie, atunci când o declarație a unui jurnalist constituie o judecată de valoare, o asemenea „judecată” fără nici o bază factuală pare excesivă, situându-se în afara protecției stipulate în art. 10 din Convenție. Aceasta deoarece exercitarea libertății de exprimare pentru jurnaliști presupune obligații și responsabilități, iar garanțiile oferite acestora sunt supuse condiției ca aceștia să acționeze cu bună-credință, astfel încât să furnizeze informații exacte și credibile cu respectarea deontologiei jurnalistice.

Astfel, inexistența unei baze factuale a afirmațiilor referitoare la caracterul abuziv acestei manifestări, pe marginea căreia autorul articolului își prezintă alegațiile, rezultă nu doar din precizările anterioare, ci mai ales din ansamblul acțiunilor derulate de Consiliul Superior al Magistraturii, de judecători, respectiv de procurori anterior acestui moment, relevantă sub acest aspect fiind atitudinea constantă demonstrată de aceștia cu referire la necesitatea separării față de celelalte autorități și de delimitare clară a atribuțiilor prin autonomie funcțională și bugetară, ca și condiție a independenței sistemului judiciar, reflectată în studiile privind independența sistemului judiciar și demersurile întreprinse în acest sens.

În ceea ce privește exprimările enunțate în cuprinsul articolului de genul „tentativa de a-i lăsa pe magistrați de a-și curăța singuri mizeria din interiorul breslei a eșuat”,

„acești oameni au abuzat dincolo de limita suportabilului de independența și de puterea pe care au primit-o în anul 2004”, „peste trei milioane de justițiabili sunt ținuți ostatici de către magistrați antrenați într-o bătălie pentru putere și bani”, „au obținut deja de la guvern, prin șantaj cam tot ceea ce își doreau în materie de salarii”, „puterile legislative și executive sunt șantajate cu boicotarea alegerilor prezidențiale” se referă, pe de o parte, la calitatea morală și profesională a corpului profesional care deservește sistemul judiciar, iar pe de altă parte, la o conduită abuzivă a acestui corp profesional, ambele aspecte vizând însă o singură idee, respectiv cea conform căreia actuala reglementare în materia organizării și funcționării sistemului judiciar este inefficientă.

Această concluzie rezultă în mod explicit din raportarea la anul 2004, an de referință în materia reformării sistemului judiciar, din perspectiva modificărilor legislative operate prin Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară și respectiv prin Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, acte normative care au consacrat și garantat în mod efectiv independența judecătorilor și procurorilor, prin reconsiderarea rolului și locului Consiliului Superior al Magistraturii în garantarea independenței și imparțialității judecătorilor și procurorilor ca și cerință esențială a separației puterilor în stat, principiu care constituie fundament al unei societăți democratice.

Plenul apreciază că o asemenea idee nu doar că nu are o bază factuală, în condițiile în care aceste modificări au fost justificate și impuse în considerarea necesității asigurării independenței justiției, reprezentând practic o condiție prealabilă pentru acceptarea statului român ca partener de dialog de către statele Uniunii Europene și, de asemenea, o garanție a dreptului la un proces echitabil, dar constituie un atac fără precedent asupra independenței justiției, negând valori fundamentale ale statului de drept.

Raționamentele care conduc la această concluzie rezidă în primul rând în faptul că prin afirmațiile la care s-a făcut referire mai sus se deformează în mod voit semnificația noțiunii de independență, fiind asimilată unui prerogativ al judecătorului sau procurorului care i-ar conferi posibilitatea unei conduite abuzive. Or garanția de independență, ca și cerință a dreptului la un proces echitabil, constituie un beneficiu instituit în favoarea justițiabilului, iar efectivitatea acestui drept impune statelor să

garanteze neutralitatea instanței stabilite de lege, ca obligație pozitivă tocmai în considerarea necesității asigurării funcționării unui sistem de drept eficient. De asemenea, afirmarea și, mai ales, protecția drepturilor fundamentale ale omului, consacrată în normele interne și internaționale ratificate de România, nu poate fi asigurată decât prin funcționarea unei justiții independente și imparțiale, această cerință reprezentând de fapt mecanismul esențial de protecție a drepturilor omului.

Lipsa oricărei subordonări față de puterea politică, respectiv față de legislativ, dar mai ales față de executiv, față de părți, dar și față de puterea de fapt a unor grupuri de presiune, cerințe esențiale ale independenței justiției, sunt distorsionate și negate practic de către autorul articolului, inducându-se în conștiința opiniei publice ideea că aceste cerințe sunt instrumente ale abuzului corpului magistraților folosite atât în raport cu celelalte puteri ale statului, dar și împotriva justițiabililor.

Or această interpretare care neagă însăși semnificația cerințelor la care s-a făcut referire mai sus, reprezintă o atingere adusă independenței sistemului judiciar, prin lezarea substanței acestui concept și a scopului în care a fost instituită și recunoscută de lege, fiind prezentată drept un privilegiu al corpului magistraților și un instrument utilizat de aceștia în scopuri abuzive, chiar contrare unor valori fundamentale într-un stat de drept. De altfel, prima dintre soluțiile pe care le impune jurnalistul în mod explicit este aceea ca „executivul și legislativul să se alieze și să suspende temporar o parte din libertățile de care beneficiază justiția. Să reintroducă pentru doi, trei, patru ani un control asupra sistemului și să înceapă un proces de epurare al coruptei caste a magistraților”, fapt care constituie un atac direct la adresa independenței justiției, întrucât se aduce atingere însăși substanței acestui concept.

Și afirmațiile defăimătoare la adresa corpului de magistrați formulate prin folosirea noțiunilor de „ostatici”, „șantaj” sunt de natură a acredita chiar ideea încălcării unor valori ocrotite de legea penală, iar utilizarea acestor termeni prin referire la corpul magistraților cărora le revine atributul de a proteja aceste valori și de a asigura înlăturarea oricăror încălcări sau atingeri aduse acestora este de natură a crea un grav prejudiciu de imagine, de credibilitate justiției, prejudiciu care în sine reprezintă o încălcare a independenței justiției. Aceasta deoarece factorii esențiali pentru aprecierea satisfacerii

cerinței de independență vizează nu doar modalitatea de desemnare și durata mandatului, existența unei protecții adecvate împotriva presiunilor exterioare, ci și posibilitatea de a se verifica dacă prezintă sau nu aparența de independență.

În aceste condiții, concluzia conform căreia aceste afirmații constituie un atac la adresa independenței funcționale a justiției rezultă și din aceea că prin aceste susțineri se încearcă a se diminua încrederea pe care, într-o societate democratică, autoritățile judiciare trebuie să o inspire justițiabililor, din perspectiva cerinței de „independență”, prezentând semnificație nu doar asigurarea în sine a tuturor garanțiilor anterior menționate, ci și aparența de independență. Totodată, aceste afirmații au ca efect diminuarea considerabilă a încrederii pe care aceste autorități o inspiră justițiabililor, scop care de altfel este urmărit nemijlocit, prin utilizarea expresiilor „milițienii și securiștii care au absolvit Dreptul la școala de bătaie de la Băneasa”, „au obținut prin șantaj”, „sunt momiți prin bani și influență”, „angajați într-o bătălie pentru putere și influență”, „sfidează zilnic societatea românească” etc.

Or corelativ libertății de exprimare există și dreptul instanțelor de a beneficia de încrederea opiniei publice, pentru a-și putea îndeplini în mod corespunzător atribuțiile, fiind deci necesar să fie protejate împotriva unor atacuri distructive, lipsite de fundament, cu atât mai mult cu cât obligația de rezervă le interzice să acționeze.

În acest context, intervenția Consiliului Superior al Magistraturii se justifică tocmai în considerarea necesității protejării sistemului judiciar împotriva unor atacuri de această natură, cu caracter distructiv și lipsite de fundament, această intervenție fiind, de asemenea, impusă de faptul că autorul articolului nu se rezumă doar la exprimarea unor acuzații fără a verifica și fundamenta veridicitatea acestora, la formularea unor „judecăți de valoare”, respectiv la prezentarea unor opinii, fără o bază factuală și care aduc atingere substanței conceptului de independență a justiției, ci urmărește defăimarea corpului magistraților și, mai mult, instigă la ură și violență împotriva judecătorilor și procurorilor.

Astfel, însăși titlul articolului „Un pistol la tâmpla judecătorilor” denotă că, în accepțiunea jurnalistului, este necesară desființarea acestui corp profesional prin mijloace de o extremă violență, afirmația „justiția trebuie democratizată și curățată cu pistolul la

tâmplă, așa cum a procedat generalul MacArthur în Japonia de după cel de-al doilea război mondial” fiind, de asemenea, extrem de relevantă în transmiterea acestui mesaj.

Soluția propusă de jurnalist, ca executivul și legislativul „să democratizeze și să curețe justiția cu pistolul la tâmplă”, este de natură a incita la violență, în contextul în care este formulată după exprimarea cerinței ca aceleași puteri să introducă un control asupra sistemului și să înceapă un proces de epurare al coruptei caste a magistraților.

Aceasta deoarece repetarea în mod obsesiv a acestor expresii precum „justiția trebuie democratizată și curățată cu pistolul la tâmplă”, „ar trebui ca oamenii aceștia să audă zgomotul armei încărcate lângă tâmpla lor” și inserarea acestora chiar în titlul articolului, folosirea inducției, tonul acuzator, concentrarea pe un mesaj clar constituie tehnici utilizate de către autor în scopul de a induce opinia conform căreia nu ar exista decât o soluție radicală care, evident, contravine principiilor care garantează independența sistemului judiciar și ordinea democratică.

Or, o asemenea abordare, care nicidecum nu poate fi circumscrisă libertății de opinie ca formă de manifestare a libertății de exprimare, este de natură nu doar a afecta independența sistemului judiciar, a defăima corpul profesional a magistraților, ci și de a crea o stare de pericol în raport de specificul atribuțiilor pe care le are această categorie profesională, însăși finalul articolului conținând o amenințare și, de asemenea, o incitare la violență, respectiv „dar ar trebui ca oamenii aceștia să audă zgomotul armei încărcate lângă tâmpla lor”, ca soluție finală, expresia „pentru că se pare că nimic altceva nu-i poate opri să sfideze zilnic societatea românească” fiind elocventă în acest sens.

Plenul apreciază că astfel de exprimări conținând amenințări, incitări la violență, supunerea acestui corp profesional oprobriului public, defăimării și urii constituie o conduită care nu poate fi circumscrisă unei libertăți de opinie, fiind contrară celor mai elementare norme de deontologie ale profesiei de jurnalist, lezând nu doar independența justiției, demnitatea și credibilitatea celor care compun sistemul judiciar, dar și dreptul cetățenilor de a recepționa o opinie onestă și de a beneficia de o justiție care se bucură de independență.

Jurnalistul a modificat informațiile veridice și imparțiale și a prezentat opinii lipsite de o bază factuală, onestitate și contrare valorilor democratice, pentru a influența opinia

publică în sensul negării semnificației noțiunii de independență a justiției pentru a o instiga la violență și ură la adresa sistemului judiciar, contrar standardului european în materie de etică jurnalistică, care impune obligația morală pentru mass-media de a proteja valorile democratice, respectiv respectul pentru demnitatea omului, rezolvarea problemelor pe cale pașnică și, prin urmare, obligația de a se opune violenței, urii și confruntării.

Față de cele expuse, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii reține că informațiile prezentate în cuprinsul articolul publicat în cotidianul Evenimentul zilei la data de 12.09.2009, intitulat „Un pistol la tâmpla judecătorilor”, cu referire la contextul care a determinat inițierea și continuarea protestelor, respectiv lipsa de eficiență a sistemului judiciar, concretizată în accețiunea jurnalistului în pronunțarea unor decizii contradictorii, sentințe blânde pentru corupți, judecarea cu celeritate a cauzelor numai în situația în care magistrații s-au adresat magistraților pentru a decide dacă tagma lor merită tot felul de sporuri și drepturi salariale, nu au o bază factuală, nu se bazează pe adevăr, nu sunt fundamentate prin mijloace adecvate de verificare și nu respectă cerința de imparțialitate în comunicare impusă principiile eticii jurnalistice consacrate în documente interne și internaționale în materie.

Astfel, denaturarea informației cu referire la protestul magistraților prin prezentarea acestui fapt de actualitate ca fiind rezultatul unei competiții în cadrul căreia reprezentanții magistraților urmăresc obținerea unui loc în Consiliul Superior al Magistraturii sau la Înalta Curte de Casație și Justiție și respectiv contestarea finalității actului de justiție prin acuzațiile vizând lipsa de eficiență a sistemului judiciar constând în „pronunțarea unor decizii contradictorii, sentințe blânde pentru corupți” etc. este de natură a încălca dreptul cetățeanului la o informație corectă și veridică, precum și credibilitatea și prestigiul tuturor magistraților prin acreditarea ideii sugestibilității acestora, lipsei de rezistență împotriva unor presiuni sau chiar manipulări, conduită incompatibilă cu deontologia profesiei de magistrat.

Totodată, și opiniile jurnalistului vizând caracterul abuziv al protestului magistraților sunt lipsite de o bază factuală, reprezentând practic un proces de intenție derulat împotriva magistraților prin denaturarea faptelor și datelor și urmărind

defăimarea și decredibilizarea corpului profesional care asigură realizarea actului de justiție.

În același timp, opiniile jurnalistului privind calitatea morală și profesională a magistraților, precum și cele privind conduita abuzivă a acestui corp profesional urmăresc acreditarea ideii conform căreia actuala reglementare în materia organizării și funcționării sistemului judiciar este inefficientă, fapt care constituie un atac fără precedent la adresa independenței justiției, fiind negată practic o valoare fundamentală a statului de drept, prin distorsionarea în mod voit a semnificației noțiunii de independență a justiției, prin lezarea substanței acestui concept și a scopului în care a fost instituită și recunoscută de lege, prezentându-se cerințele esențiale specifice garanției de independență ca fiind un privilegiu al corpului magistraților și un instrument utilizat în scopuri abuzive, contrare unor valori fundamentale într-un stat de drept.

Acreditarea ideii încălcării de către corpul magistraților chiar a unor valori ocrotite de legea penală este de natură a crea un grav prejudiciu de imagine, de credibilitate a justiției care, în sine, reprezintă o încălcare a independenței justiției, din perspectiva cerinței de aparență inclusă în conceptul de independență, constituind un atac la adresa independenței funcționale a justiției prin încercarea de a se diminua încrederea pe care, într-o societate democratică, autoritățile judiciare trebuie să o inspire justițiabililor, fiind lezat, de asemenea, dreptul magistraților de a fi protejați împotriva unor atacuri distructive, lipsite de fundament.

Totodată, Plenul reține că autorul articolului nu s-a rezumat doar la exprimarea unor acuzații lipsite de veridicitate care afectează valorile anterior menționate, respectiv la prezentarea unor opinii care aduc atingere substanței conceptului de independență a justiției, ci urmărește defăimarea corpului magistraților și, mai mult, instigă la ură și violență împotriva judecătorilor și procurorilor, prin repetarea în mod obsesiv a unor expresii care transmit un asemenea mesaj, prin titlul articolului, prin folosirea inducției, a tonului acuzator, în scopul de a induce opinia conform căreia nu ar exista decât o soluție radicală care, evident, contravine principiilor care garantează independența sistemului judiciar și ordinea democratică și creează o stare de pericol. În același sens, exprimările conținând amenințări, incitări la violență, supunerea acestui corp profesional oprobriului

public, defăimării și urii lezează independența justiției, demnitatea și credibilitatea corpului profesional al magistraților, dar și dreptul cetățenilor de a recepționa o opinie onestă și dreptul de a beneficia de o justiție care se bucură de independență, cu toate conotațiile care definesc acest concept, constând în modul de desemnare și durata mandatului, existența unei protecții adecvate împotriva presiunilor și aparența de independență.

În aceeași ordine de idei, având în vedere gravitatea afirmațiilor formulate de domnul Mircea Marian în calitate de jurnalist, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii urmează să transmită nota Inspecției Judiciare Clubului Român de Presă, spre informare, chiar în condițiile în care cotidianul Evenimentul Zilei nu este afiliat Clubului, documentul urmând a fi alăturat celorlalte hotărâri pronunțate de Consiliul Superior al Magistraturii în legătură cu articolele de presă care afectează independența și imparțialitatea sistemului judiciar.

De asemenea, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, în calitate de garant al independenței și imparțialității justiției, având în vedere că articolul de presă în discuție cuprinde exprimări generice ce privesc întregul sistem judiciar, urmează să dispună transmiterea notei Inspecției Judiciare tuturor instanțelor și parchetelor.

Pentru aceste considerente, în temeiul dispozițiilor art. 30 din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin vot direct și secret, cu majoritatea voturilor membrilor prezenți,

PLENUL CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

HOTĂRĂȘTE

Art. 1 - Admite cererea de apărare a independenței justiției formulată de Asociația Magistraților din România, Uniunea Judecătorilor din România, Rețeaua Națională a Adunărilor Generale ale Instanțelor Judecătorești și Asociația Procurorilor din România, constituite în Forumul Asociațiilor pentru o Magistratură Europeană din România în raport de conținutul articolului de presă cu titlul „Un pistol la tâmpla judecătorilor”,

publicat în cotidianul Evenimentul Zilei, ediția din data de 12 septembrie 2009 întrucât s-a adus atingere independenței justiției.

Art. 2 – Emiterea unui comunicat de presă, precum și a unei adrese către Clubul Român de Presă de către Biroul de informare publică și relații cu mass-media.

Art. 3 – Comunicarea notei Inspecției Judicare, spre informare, tuturor instanțelor și parchetelor.

Art. 4 – Prezenta hotărâre se comunică Inspecției Judiciare și Biroului de informare publică și relații cu mass-media, în vederea luării măsurilor legale.

Data în București, la data de 08 Octombrie 2009

Președinte

Judecător Viorel Virgil

ANDREI Ș